

HET BELEG VAN GENT

“ZIJ KWAMEN UIT HET OOSTEN”

Hoe is het om gemeenschap te vormen?

Het antwoord is heel eenvoudig: door samen liturgie te vieren. Zij is de taal van onze communicatie.

Deze liturgische taal als vorm is de taal van de architectuur, de iconografie, de hymnografie, het ritueel. Maar zij is ook de taal in de letterlijke zin van het woord: één en dezelfde tekst van de door het jaar gecelebreerde liturgie van de Heilige Johannes Chrysostomos, dezelfde tekst in alle talen.

Maar het gaat ook over de liturgische taal als inhoud. Het is een taal die het individu verheft en van het “ik” een “wij” maakt. Bij het begin van de liturgie bidt de diaken immers “Laat wij in vrede bidden tot de Heer”. Verder en tot meerdere malen toe bidden wij zingend: “Bevelen wij aan Christus God, onszelf, elkaar en geheel ons leven aan”. Het is ook een taal die oproept om barmhartig, vredig, menslievend, vergevingsgezind te zijn in navolging van en naar de volheid van de barmhartigheid, de vrede, de menslievendheid en vergevingsgezindheid van onze Heer Jezus Christus. Het is tenslotte ook een taal die de juiste relatie schetst: “Schenk ons in deze voorbijgaande tijd de kennis van de waarheid en in de toekomstige tijd het eeuwig leven”. Het is de taal van de “Bergrede” die elke liturgie gezongen wordt.

Elke liturgie is een onderdompeling, een altijd vernieuwend doopsel en dit niet in het minst door de aanwezigheid van de heiligen op de muurschilderingen, die de kleinheid van de mens duiden, maar tevens ook duiden op zijn grootsheid: zijn roeping tot heiligheid.

Dit alles bevestigt door de veelvuldige “concilaire” amen: het is waar! De liturgie als pinkstergebeuren is de sleutel, het is een therapie van de Geest van God.

Hoe is het om gemeenschap te vormen met mensen van verschillende achtergrond en nationaliteit?

We tellen een vijftiental nationaliteiten, van enkelen tot een grotere groep. Elke groep heeft zijn eigen achtergrond, geschiedenis en context; maar binnen elke groep – taal-, etnische- of landsgroep – implementeert elk individu deze context

op een eigen manier en dit kan zeer verscheiden zijn, afhankelijk van een stedelijke of niet stedelijke afkomst of van een al dan niet genoten schoolse of academische vorming, afhankelijk van eigen temperament van hoe om te gaan met de realiteit en haar uitdagingen.

Deze context is het resultaat van diverse historische processen en ontwikkelingen, en niet in het minst sinds de laatste 500 jaar. De historische ontwikkeling van Europa sinds 1453 is niet zonder belang om de context van elkeen beter te situeren en te begrijpen.

In West-Europa kent men de volgende ontwikkeling. Na het einde van de Middeleeuwen komen het begin van de Nieuwe Tijden en de ontwikkeling van het protestantisme en het humanisme, belichaamd door de historische Renaissance. Vervolgens is er 1789 en de Franse Revolutie, met het 'vrije denken' naast het christelijke denken. En in de 19e eeuw volgt de ideologisering van het nihilisme. In Oost-Europa betekent 1453 het einde van het Byzantijnse Rijk en het begin van de Ottomaanse overheersing in vele landen gedurende een 500-tal jaren, tot het begin van de Eerste Wereldoorlog met de ontwikkeling van nationale kerken. De orthodoxie is voor deze landen de vitale long, Christus en de Kerk vormen de alfa en de omega van het dagelijkse leven. Ondertussen komt in Rusland de revolutionaire gedachte op gang, die zal uitmonden in de atheïstische dictatuur. De Eerste Wereldoorlog leidt tot de opkomst en de vestiging van rechtse en linkse dictaturen over gans Europa.

Na WO II krijgen we het herstel en de verdere uitbouw van de democratie in het Westen en de verdere uitbouw van de atheïstische dictatuur in het Oosten, tot in 1989. Ondertussen ontwikkelen zich in het Westen de Filosofie van de Bevrijding met Jean Paul Sartre en Simone de Beauvoir, vindt het Tweede Vaticaans Concilie plaats en krijgen we Mei 68. In het Oosten niets van dit alles.

In 1989 wordt de grens tussen Oost- en West-Europa opgeheven, de Berlijnse Muur en het IJzeren Gordijn vallen weg met de opkomst van de globalisering en dat leidt tot relativisme versus radicalisme, openheid versus terugval.

Hoe zal men zich dus – als individu – inpassen of niet inpassen in de lokale, vaak nieuwe cultuur? En zo komen we tot de tweede vraag.

Welke rol speelt de parochie in het samenbrengen en integreren van mensen?

Persoonlijk denk ik haar de Nederlandstaligheid in het algemeen als in de liturgie een belangrijke rol speelt, waar er echter ook plaats is voor een hymne

of gebed in het Grieks, het Slavisch, het Roemeens... afhankelijk van de celebrant.

Daarbij komt de aanwezigheid van een orthodoxe parochie op een niet orthodox territorium, waarbij de grondleggers geen orthodoxe christenen waren en de orthodoxie hebben verkent door studie, lectuur, reizen, persoonlijke contacten en een liturgische participatie.

Dit heeft voor gevolg, en dit is belangrijk bij deze vraag, dat die verkenning vaak de gehele orthodoxe leefwereld omhelst: tussen Rusland in het Noorden en het Katharina klooster in het Zuiden van de Sinai. Met andere woorden een orthodoxie over de grenzen heen en los van de soms gewichtige nationale kleuring van de landskerken. Of nog één en dezelfde boodschap op liturgisch, catechetisch en theologisch vlak en onderricht: er wordt gerefereerd naar ondermeer Russische theologen, Servisch monachisme en Griekse en Latijnse Kerkvaders.

In het zich al dan niet inpassen kunnen we - schematiserend - twee grote houdingen ontwaren: op een doordachte selectieve manier of op een meer gespannen manier ten opzichte van het "westen".

Wat kan tenslotte de roeping zijn van de orthodoxe parochie op het vlak van oecumene?

Boodschapper en bruggenbouwer zijn tussen de twee christelijke werelden: de Rooms-Katholieke en Protestantse enerzijds, en de Orthodoxe anderzijds. Bruggen slaan in beide richtingen – Oost en West – maar ook tussen individuen, waar ze ook wonen; en dit om tot verzoening te komen met de 'westerse' samenleving en cultuur, die een 'mondiale' dimensie aanneemt. Het wordt een synodale zoektocht – samen op weg te zijn – tussen utopie en realiteit, integrisme en relativisme, verschillen en gelijkenissen, essentialisme en historiciteit.

Een zoektocht trouw aan de Vaders en hun existentiële participatie theologie; om de moderne mens te inspireren in zijn existentieel avontuur. Maar ook trouw aan de Traditie: tussen traditie en moderniteit, oppositie en acculturatie, nostalgie en openheid en het weigeren uitwendige grenzen te bouwen.

Deze trouw voltrekt zich in het beleven van de volheid van de Drie-Ene God, het 'paradigma van de relatie'. Relatie betekent gedragen worden door de Andere en de ander... We hebben de waarheid van de ander nodig: de waarheid is dialogisch en multivocaal. "De Drie-Eenheid is ons sociaal programma", zei

Georgi Fedotov. In deze context zouden we kunnen zeggen: de Drie-Eenheid is ons oecumenisch programma.

Vader Dominique Verbeke 15 januari 2020

Als achttienjarige, bij het begin van de jaren 1970, ging Dominique Verbeke naar de nieuw opgerichte orthodoxe gemeenschap in Gent en begon er zijn zoektocht. Onder invloed van Russische auteurs als Dostojevski en Solzjenitsyn besloot hij zich te bekeren tot de orthodoxie. Vervolgens wordt hij eerst diaken en daarna priester gewijd. Vandaag is Verbeke rector en aartspriester in de orthodoxe parochie Heilige Apostel Andreas te Gent.

HET BELEG VAN GENT
LUNCHGESPREKKEN OP WOENSDAG
ELKE OP WOENSDAG VAN DE MAAND LEGGEN WE DE WERELD OP JE BOTERHAM

Tussen 12u15 en 13u15 lunchen we samen en gaan we in gesprek over een onderwerp dat ons leven en onze maatschappij aangaat. Broodlunch, verse soep en drankje worden aangeboden tegen 5 euro.

Zij kwamen uit het Oosten

Ontmoeting met Vader Dominique Verbeke van de Orthodoxe kerk in Gent

Van harte welkom in het St.-Baafshuis, woensdag **15 januari** vanaf 12u (start 12u15).

De internationale gebedsweek voor de eenheid onder de christelijke Kerken van 18-25 januari is een goede aanleiding om met Vader Dominique Verbeke in gesprek te gaan.

Hoe is het om gemeenschap te vormen met mensen van verschillende achtergrond en nationaliteit? Welke rol speelt zijn parochie in het samenbrengen en integreren van mensen? Hoe kijkt hij naar de oecumene? Welke toenadering is er verder mogelijk en wenselijk? Wat kan de eigen bijdrage zijn van de orthodoxe Kerk?

We verwelkomen Dominique Verbeke, aartspriester en rector van de parochiegemeenschap Heilige Apostel Andreas van Gent, waartoe orthodoxe christenen van de meest diverse afkomst behoren.

 ST.-BAAFSHUIS - BIEZEKAPELSTRAAT 2 - 9000 GENT